МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

Волинський національний університет імені Лесі Українки

Факультет біології та лісового господарства

Кафедра біологічних наук та природничої освіти

СИЛАБУС
освітнього компонента
циклу професійної підготовки
ПОЗАШКІЛЬНА РОБОТА З БІОЛОГІЇ ТА ОСНОВ ЗДОРОВ'Я

підготовки магістра

Спеціальності А4 Середня освіта (Біологія та здоров'я людини)

Предметна спеціальність А4.05 Середня освіта (Біологія та здоров'я людини)

ОПП Середня освіта. Біологія, здоров'я людини

Луцьк – 2026

Силабус освітнього компонента «Позашкільна робота з біології та основ здоров'я» підготовки магістра денної форми навчання, галузі знань – А Освіта, спеціальності А4 Середня освіта, предметна спеціальність А4.05 Середня освіта (Біологія та здоров'я людини), ОПП Середня освіта. Біологія, здоров'я людини.

Розробник: Коцун Л.О., к.б.н., доцент кафедри біологічних наук та природничої освіти

Погоджено

Гарант освітньо-професійної програми доц. Зінченко М.О.

Силабус освітнього компонента затверджено на засіданні кафедри біологічних наук та природничої освіти

Протокол № 1 від 03 вересня 2026 р.

В. о. завідувача кафедри доц. Теплюк В. С.

© Коцун Л. О. ., 2026 р.

І. Опис освітнього компонента

Для студентів денної форми навчання галузі знань – А Освіта, спеціальності А4 Середня освіта, предметна спеціальність А4.05 Середня освіта (Біологія та здоров'я людини), ОПП Середня освіта. Біологія, здоров'я людини.

<table>
<tr><th>Найменування показників</th><th>Галузь знань, спеціальність, освітньо-професійні програми, освітній рівень</th><th>Характеристика навчальної дисципліни</th></tr>
<tr><td rowspan="6">Форма навчання
денна</td><td rowspan="7">галузь знань – А Освіта, спеціальність А4 Середня освіта, предметна спеціальність А4.05 Середня освіта (Біологія та здоров'я людини), ОПП Середня освіта. Біологія, здоров'я людини денної форми навчання.
магістр</td><td>Нормативна</td></tr>
<tr><td>Рік навчання 2</td></tr>
<tr><td>Семестр 3</td></tr>
<tr><td>Лекції: 20 год.</td></tr>
<tr><td>Практичні роботи: 20год.</td></tr>
<tr><td>Консультації: 8 год.</td></tr>
<tr><td rowspan="2">Кількість годин/кредитів 120/4</td><td>Самостійна робота: 72 год.</td></tr>
<tr><td>Форма контролю: іспит</td></tr>
</table>

ІІ. Інформація про викладача

Викладач: Коцун Лариса Олександрівна
Науковий ступінь: кандидат біологічних наук
Вчене звання: доцент
Посада: доцент кафедри біологічних наук та природничої освіти
Контактна інформація: kocun.larisa@ukr.net; kocun.larisa@vnu.edu.ua
Розклад занять розміщено на сайті навчального відділу ВНУ: http://194.44.187.20/cgi-bin/timetable.cgi?n=700

ІІІ. Опис освітнього компонента

1. Анотація курсу. Освітній компонент «Позашкільна робота з біології та основ здоров'я» є складовою циклу професійної підготовки фахівців із спеціальності А4 Середня освіта, який читається у 3 семестрі в обсязі 4 кредитів (за Європейською Кредитно-Трансферною Системою ECTS). Об'єктом вивчення компоненту є освітньо-виховний процес з біології та основ здоров'я у закладах позашкільної освіти.

2. Пререквізити. Викладання ОК грунтується на знаннях з «Методології та організація наукових досліджень», «Теорії та методики навчання біології та екології», «Досягненнях та проблемах сучасної біології», «Здоров'я та безпеки людини», «Освітнього менеджменту» і спрямоване на вдосконалення професійної підготовки здобувачів вищої освіти до роботи з дітьми в додатковому освітньому просторі.

3. Мета освітнього компоненту – забезпечити магістрів необхідним обсягом теоретичних знань, практичних умінь і навичок, які дозволять здійснювати планування, організацію і проведення позашкільної роботи з учнями із біології та основ здоров'я у майбутній професійній діяльності.

Завдання ОК:

– впровадження сучасних інноваційних технологій у позашкільний освітній простір з біології та основ здоров'я;

– проектування та реалізація сучасних виховних, дослідницьких та просвітницьких програм з біології та основ здоров'я в позашкільних закладах освіти;

– розвиток творчого, наукового та екологічного потенціалу учнівської молоді, формування в учнів свідомого ставлення до навколишнього середовища;

– формування в учнів стійкого мотиваційного потенціалу до здорового способу життя;

– набуття магістрами компетентностей, які дозволять вибудовувати індивідуальні освітні траєкторії учнів, стимулювати їхній пізнавальний інтерес до вивчення біології.

Загальні компетентності (ЗК)

ЗК 1. Знання та розуміння предметної області та професійної діяльності.

ЗК 3. Здатність навчатись та застосовувати здобуті знання у педагогічній діяльності для ефективного розв'язання практичних задач.

ЗК 5. Здатність планувати та керувати освітнім процесом, забезпечувати оцінювання якості виконуваних робіт.

ЗК 7. Здатність до генерування нових ідей (креативність), виявлення та розв'язання проблем, ініціативності та підприємливості.

ЗК 8. Здатність проводити наукові дослідження за предметною спеціальністю на відповідному рівні, розробляти, управляти та реалізовувати наукові та освітні проєкти.

Фахові компетентності (ФК)

ФК 2. Здатність до поглиблення знань з біології і суміжних дисциплін та застосовувати їх в освітньому процесі закладів загальної середньої та позашкільної освіти.

ФК 3. Здатність добирати і впроваджувати в освітній процес сучасні методики і технології навчання, моделювати зміст освіти, здійснювати інтегроване навчання здобувачів освіти відповідно до обов'язкових результатів навчання, визначених державними стандартами освіти.

ФК 4. Здатність здійснювати аналіз сучасних досягнень біології та основ здоров'я людини і впроваджувати їх у професійну діяльність для пояснення будови, взаємодії, взаємозв'язків, походження, класифікації, значення, використання, поширення і організації живого на різних рівнях.

ФК 5. Здатність реалізовувати у професійній діяльності стратегію сталого розвитку природи та суспільства, пояснювати здобувачам освіти необхідність збереження біорізноманіття, формувати їх екологічну компетентність. Інформаційно-цифрова компетентність.

ФК 6. Здатність орієнтуватися в інформаційному просторі, використовувати цифрові технології в освітньому процесі для реалізації різних форм навчання, здійснювати пошук і критично оцінювати інформацію, оперувати нею в професійній діяльності.

ФК 7. Здатність створювати позитивний психологічний мікроклімат, визначати і враховувати в освітньому процесі вікові й індивідуальні особливості здобувачів освіти, використовувати сучасні стратегії роботи для мотивації їхньої позитивної самооцінки, я-ідентичності, саморозвитку, зацікавлення, усвідомленого ставлення до навчання.

ФК 9. Здатність до командної роботи та суб'єкт-суб'єктної взаємодії із здобувачами освіти в освітньому процесі, до педагогічного спілкування для творчого вирішення професійних завдань.

ФК 11. Здатність організовувати безпечне освітнє середовище, здійснювати профілактичну роботу із учасниками освітнього процесу щодо безпеки життєдіяльності, санітарії та гігієни, формувати у здобувачів освіти культуру здорового й безпечного способу життя.

ФК 12. Здатність інтегрувати у професійну діяльність сучасні здоров'язбережувальні та оздоровчі технології та розробляти власні просвітницькі програми для раціоналізації здорового способу життя.

ФК 13. Здатність планувати освітній процес та прогнозувати його результати, реалізовувати наукові та навчальні проєкти з біології, основ здоров'я та на межі предметної галузі, проводити власні наукові дослідження та навчально-дослідницьку роботу здобувачів освіти, інтерпретувати та презентувати її результати.

ФК 14. Здатність організовувати освітній процес у закладах загальної середньої та позашкільної освіти.

ФК 15. Здатність здійснювати об'єктивний контроль та оцінювання рівня навчальних

досягнень здобувачів освіти, аналізувати результати їх навчання, критично оцінювати власну педагогічну діяльність.

Програмні результати навчання (ПРН)

ПРН 2. Застосовувати базові знання із біології, психології, педагогіки для вирішення професійних завдань освітньої діяльності.

ПРН 3. Демонструвати знання та вміння застосовувати у професійній діяльності інноваційні педагогічні технології і методичні підходи для модернізації освітнього процесу з урахуванням вікових та індивідуальних особливостей здобувачів освіти.

ПРН 4. Знати сучасні досягнення біологічних наук та демонструвати уміння впроваджувати їх у площину навчальних предметів біології та інтегрованих курсів природничої та здоров'язбережувальної освітніх галузей.

ПРН 5. Демонструвати розуміння стратегії сталого розвитку природи і суспільства, уміння формувати екологічну компетентність здобувачів освіти.

ПРН 6. Використовувати цифрові освітні ресурси, інформаційно-комунікаційні технології для пошуку, опрацювання та аналізу професійно важливих знань із різних джерел для забезпечення ефективності освітнього процесу та реалізації різних форм навчання (змішаного, дистанційного тощо).

ПРН 8. Формувати конструктивну взаємодію зі всіма учасниками освітнього процесу, вміти підтримувати здорові відносини в колективі, дотримуватися принципів толерантності і діалогу у спілкуванні із здобувачами, колегами та батьками.

ПРН 9. Формувати у здобувачів освіти мотивацію до навчання та позитивну самооцінку, сприяти розвитку їх індивідуальної освітньої траєкторії.

ПРН 12. Знати сучасні принципи, форми та методи адміністрування освітньої галузі та демонструвати уміння планування, організації та управління освітньою діяльністю, забезпечувати та оцінювати її якість.

ПРН 13. Володіти методикою розробки інноваційних та дослідницьких проєктів з біології та інтегрованих курсів природничої та здоров'язбережувальної освітньої галузі, вміти реалізовувати їх у професійній діяльності та прогнозувати очікувані результати.

ПРН 15. Демонструвати уміння класифікувати, упорядковувати й узагальнювати навчальний матеріал відповідно до умов освітнього процесу, до потреб формування в здобувачів освіти компетентностей, передбачених освітніми програмами, та здійснювати інтегроване навчання. ПРН 16. Демонструвати дотримання принципів академічної доброчесності під час провадження науково-педагогічної діяльності та формувати її у здобувачів освіти.

ПРН 17. Демонструвати вміння планувати та організовувати позаурочну, позакласну та позашкільну освітню діяльність.

ПРН 18. Описувати показники якості педагогічної діяльності, визначати індивідуальні професійні потреби та формувати персональний шлях реалізації особистісного та професійного потенціалу на основі самовдосконалення та саморозвитку впродовж життя.

5.Структура освітнього компонента

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин					
	Усього	у тому числі				
		Лек.	Прак.	Конс.	Сам. роб.	*Форма контролю/ Бали
Змістовий модуль 1. Структура та особливості організації позашкільної роботи з біології та основ здоров'я						
Тема 1. Вступ. Мета і завдання освітнього компоненту. Законодавчий та нормативно-правовий базис функціонування позашкільної освіти в Україні. Інтеграція позашкільної освіти в єдиний простір Нової української школи. Позашкільна освіта у реалізації цілей сталого розвитку.	12	2	2	1	7	-
Тема 2. Типи позашкільних закладів	10	2	-	1	7	7

освіти природничого напрямку, їх структура, особливості організації.						
Тема 3. Творчі об'єднання обдарованих учнів (очно-заочні біологічні школи, наукові товариства, школи фітодизайну, біоетики, лісівника тощо).	10	2	-	1	7	
Тема 4. Теоретико-методичні основи проєктування додаткового освітнього середовища засобами авторського програмно-методичного забезпечення з біології та основ здоров'я.	12	2	2	1	7	7
Модульна контрольна робота 1						15
Разом за змістовим модулем 1	44	8	4	4	28	29
Змістовий модуль 2. Форми та методи реалізації позашкільної освіти учнів						
Тема 5. Інноваційні технології та цифровізація в позашкільній освіті з біології.	11	2	2	-	7	7
Тема 6. Гурткова робота в позашкільній освіті з біології та основ здоров'я. Міждисциплінарна інтеграція та її значення в гуртковій роботі.	13	2	4	-	7	14
Тема 7. Організація науково-дослідницької діяльності учнів у позашкільній освіті	12	2	2	1	7	7
Тема 8. Сучасні технології формування здоров'язбережувальної компетентності учнів у позашкільній освіті.	12	2	2	1	7	7
Тема 9. Методика організації та проведення екскурсій у природу. Особливості організації екологічної стежки.	12	2	2	1	7	7
Тема 10. Методика організації та особливості проведення масових позашкільних заходів з біології та основ здоров'я: конкурси, семінари, хакатони, зльоти, біологічні турніри, тренінги тощо.	16	2	4	1	9	14
Модульна контрольна робота 2						15
Разом за змістовим модулем 2	76	12	16	4	44	71
Усього годин	**120**	**20**	**20**	**8**	**72**	**100**

Перелік тем практичних занять

№ з/п	Тема	К-ть годин	Методи контролю	Бали
1	Аналіз законодавчої бази функціонування системи позашкільної освіти в Україні	2	ДС, ІРС	7
2	Проєктування авторської програми гуртка біолого-екологічного або оздоровчого спрямування (на вибір здобувача)	2	ДС, ІРС	7
3	Моделювання інноваційного освітнього середовища з біології та основ здоров'я у закладі позашкільної освіти	2	ІРС, РМГ	7
4	Методика впровадження STEAM-технологій у біолого-екологічній роботі закладів позашкільної освіти.	2		7
5	Організаційно-педагогічне проєктування практичної діяльності	2		7

	учнівського лісництва.			
6	Організація науково-дослідницької діяльності учнів у закладах позашкільної освіти	2	ІРС, РМГ	7
7	Тренінгові технології в позашкільній інноваційній діяльності з основ здоров'я.	2	ІРС, РМГ	7
8	Методика організації і проведення екскурсії у природу	2	ІРС, РМГ	7
9	Технології організації волонтерського руху та соціально-комунікативних проєктів щодо промоції здорового способу життя молоді	2	ІРС, РМГ	7
10	Проєктування інклюзивного освітнього середовища у позашкільній роботі природничого напрямку	2	ДС, ІРС	7
	Разом	20		70

Методи контролю*: ДС – дискусія, ДБ – дебати, Т – тести, ТР – тренінг, РЗ/К – розв'язування задач/кейсів, ІНДЗ/ІРС – індивідуальне завдання/індивідуальна робота здобувача освіти, РМГ – робота в малих групах, МКР/КР – модульна контрольна робота/ контрольна робота, Р – реферат, а також аналітична записка, аналітичне есе, аналіз твору тощо.

ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОГО ОПРАЦЮВАННЯ

1. Історичний аспект розвитку позашкільної біологічної освіти в Україні та світі.
2. Державна політика України у сфері позашкільної освіти
3. Психолого-педагогічні особливості роботи з обдарованими дітьми в гуртках біологічного профілю.
4. Методика організації та проведення польових практик і довготривалих спостережень у природі.
5. Організація науково-дослідницької діяльності учнів-членів Малої академії наук (МАН) у секціях біологічного відділення.
6. Сучасні технології квестів та освітнього хакатону в позакласній роботі з біології.
7. Специфіка ведення гуртків зоологічного, ботанічного та мікробіологічного спрямування.
8. Проведення просвітницьких кампаній та флешмобів щодо ментального здоров'я та стресостійкості.
9. Волинський обласний еколого-натуралістичний центр, його структура роботи.
10. Гурткова робота у ВОЕНЦ, особливості її організації та проведення.
11. Масові природоохоронні заходи ВОЕНЦ, їх планування та проведення.
12. відділення МАН України, специфіка, структура та основні напрямки роботи.
13. Організація роботи Волинського обласного позашкільного закладу освіти.
14. Особливості організації, планування та проведення наукових шкіл для обдарованих дітей.
15. Особливості організації, планування та проведення походів.
16. Особливості організації, планування та проведення зльотів шкільних лісництв.
17. Особливості організації, планування та проведення конкурсів «Дотик природи», «Інтел-Еко», тощо.
18. Особливості організації планування та проведення роботи літніх шкіл природничого спрямування.
19. Методика підготовки та проведення екологічних та біологічних олімпіад, турнірів та конкурсів.
20. Організація роботи шкільного лісництва або навчально-дослідної земельної ділянки.
21. Розробка інтерактивних екскурсій до ботанічних садів, зоопарків та природничих музеїв.
22. Критерії та методи оцінювання результативності та компетентностей вихованців у позашкільній освіті.
23. Створення портфоліо досягнень гуртківця як інструменту самооцінювання.

ІУ. Політика оцінювання

Політика викладача щодо студента. Студент має своєчасно виконати і захистити всі практичні роботи. Пропущені практичні роботи повинні бути відпрацьовані і захищені у дні консультацій викладача згідно графіку. Оцінювання відбувається за шкалою підсумкового контролю. Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку. Перескладання модулів відбувається за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).

Політика щодо академічної доброчесності. НПП і ЗО мають дотримуватись ст. 36 Закону України «Про освіту», Кодексу академічної доброчесності ВНУ імені Лесі Українки (https://hel1.your-objectstorage.com/vnustorage/s3fs-public/inline-files/kodeks.pdf), Положення про систему забезпечення академічної доброчесності у ВНУ імені Лесі Українки (https://hel1.your-objectstorage.com/vnustorage/s3fs-public/inline-files/polozhennya-pro-systemu-zabezpechennya-ad.pdf), Політики відповідального впровадження та використання системи ШІ у ВНУ імені Лесі Українки (https://hel1.your-objectstorage.com/vnustorage/s3fs-public/inline-files/polityka-vykorystannya-shi.pdf).

Дотримання академічної доброчесності науково- педагогічними працівниками передбачає:

- посилання на джерела інформації у разі використання ідей, тверджень, відомостей;
- дотримання норм законодавства про авторське право;
- надання достовірної інформації про результати досліджень та власну науково-педагогічну діяльність.

Дотримання академічної доброчесності здобувачами освіти передбачає:

- самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів;
- посилання на джерела інформації у разі використання ідей, тверджень, відомостей;
- дотримання норм законодавства про авторське право;
- надання достовірної інформації про результати власної навчальної й наукової діяльності. Для перевірки завдань на унікальність рекомендовані програмні засоби з якими ВНУ імені лесі Українки має відповідні домовленості. Списування під час модульного контролю, іспиту заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів)

Політика щодо відвідування: Відвідування занять є обов'язковим компонентом оцінювання. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, навчання за іншою формою) навчання може відбуватись в он-лайн формі за погодженням із керівником курсу.

Політика щодо неформальної, інформальної та дуальної освіти. Якщо здобувач освіти отримав знання у неформальній (курси, семінари, тренінги, стажування) чи інформальній освіті і їх тематика, обсяг вивчення та зміст відповідають освітньому компоненту в цілому або його окремому розділу, змістовому модулі, темі (темам), що передбачені силабусом навчальної дисципліни, і проходження яких підтверджено документально (сертифікат, свідоцтво, посилання тощо), то зарахування результатів такого навчання здійснюється згідно «Положення про визнання результатів навчання, отриманих у формальній, неформальній та/або інформальній освіті у Волинському національному університеті імені Лесі Українки» (https://hel1.your-objectstorage.com/vnustorage/s3fs-public/inline-files/-2026_03-vyznannya_rezul_tativ_vnu_im-l.u-red-1.pdf).

V. Підсумковий контроль

РОЗПОДІЛ БАЛІВ ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Модуль 1. **Поточний контроль (max = 70 б.)** Виконання практичних робіт і теоретична підготовка до занять	**Модуль 2. Підсумковий контроль**	**Загальна кількість балів**

Змістовий модуль 1		Змістовий модуль 2								Модульні зрізи		100
Тема 1	Тема 2	Тема 3	Тема 4	Тема 5	Тема 6	Тема 7	Тема 8	Тема 9	Тема 10	МЗ 1	МЗ 2	
										15	15	
7	7	7	7	7	7	7	7	7	7			

У випадку незадовільної підсумкової оцінки або за бажанням підвищити рейтинг здобувач може дібрати бали, здавши одну із тем або підготувавши та захистивши власний проєкт на запропоновану тему.

VI. Шкала оцінювання

Шкала оцінювання знань здобувачів освіти з освітніх компонентів, де формою контролю є іспит

Оцінка в балах	Лінгвістична оцінка	Оцінка за шкалою ECTS	
		оцінка	пояснення
90–100	Відмінно	A	відмінне виконання
82–89	Дуже добре	B	вище середнього рівня
75–81	Добре	C	загалом хороша робота
67–74	Задовільно	D	непогано
60–66	Достатньо	E	виконання відповідає мінімальним критеріям
1–59	Незадовільно	Fx	Необхідне перескладання

Поточний контроль проводиться у вигляді усного або письмового опитування. Теоретична підготовка оцінюється за такими критеріями:

1-2 бали – відповідь поверхнева на основі прочитаної лекції; відповідь хаотична, фрагментарна; відтворення заученого матеріалу без усвідомлення його суті; розуміння і розкриття лише окремих позицій.

3-4 бали – відповідь послідовна, недостатньо структурована; роз'яснення переважної кількості позицій (без виділення основних позицій); використання тексту лекції та одного підручника.

5-6 бали – відповідь логічна, чітка, структурована; використання тексту лекції та одного підручника.

7 балів - відповідь логічна, чітка, структурована; глибоке розуміння матеріалу, яке включає узагальнені, систематизовані позиції; побудована на основі матеріалу лекції та кількох підручників.

Практична робота може бути оцінена, якщо студент виконав всі завдання, своєчасно оформив роботу, зробив висновки. Максимальна оцінка за практичну і теоретичну підготовку на одному занятті – 7 балів. Загалом за всі практичні роботи – *70 балів.*

Підсумковий контроль – іспит. Оцінювання знань студентів здійснюється за результатами іспиту.

Питання для контролю

1. Особливості організації додаткової природничої освіти учнів та її місце у Новій українській школі
2. Типи позашкільних закладів освіти природничого напрямку, їх структура, особливості організації.
3. Інтеграція позашкільної освіти в єдиний простір Нової української школи.
4. Позашкільна освіта у реалізації цілей сталого розвитку.
5. Мала Академія наук України, її структури, особливості організації та напрямки роботи. НЕНЦ, ВОЕНЦ, їх організація, специфіка та напрямки роботи
6. Творчі об'єднання обдарованих учнів: очно-заочні біологічні школи
7. Творчі об'єднання обдарованих учнів: наукові товариства природничого напрямку
8. Творчі об'єднання обдарованих учнів: школи фітодизайну, біоетики, лісівника
9. Гурткова робота в системі позашкільної освіти природничого напрямку: значення, структура, особливості планування, організації та методика проведення занять гуртка
10. Методика проведення занять гуртка природничого напрямку
11. Методика організації та проведення з учнями конкурсів природничого напрямку
12. Методика організації та проведення з учнями семінарів природничого напрямку
13. . Методика організації та проведення з учнями зльотів природничого напрямку
14. Організація та методика проведення природоохоронних акцій
15. Заклади позашкільної освіти Волинської області
16. Особливості організації планування та проведення роботи літніх шкіл природничого спрямування
17. Форми узагальнення результатів різних напрямів діяльності позашкільної освіти учнів та система оцінки їх досягнень
18. Теоретико-методичні основи проєктування додаткового освітнього середовища засобами авторського програмно-методичного забезпечення з біології та основ здоров'я.
19. Інноваційні технології та цифровізація в позашкільній освіті з біології.
20. Організація науково-дослідницької діяльності учнів у позашкільній освіті
21. Сучасні технології формування здоров'язбережувальної компетентності учнів у позашкільній освіті.
22. Методика організації екскурсійної діяльності в закладах позашкільної освіти природничого напрямку
23. Мотивація навчально-пізнавальної активності учнів у закладах позашкільної освіти
24. Система контролю досягнень учнів в процесі гуртkової роботи учнів у закладах позашкільної освіти
25. Правила поведінки дітей під час організації і проведення позашкільної роботи та організація індивідуальної безпеки учнів.
26. Технології організації волонтерського руху та соціально-комунікативних проєктів щодо промоції здорового способу життя молоді
27. Проєктування інклюзивного освітнього середовища у позашкільній роботі природничого напрямку

6. Рекомендована література та інтернет-ресурси

Основна:

1. Ворона Л. І. Розвиток позашкільної освіти в Україні: огляд наукових джерел. *Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах*. 2020 р., № 73, Т. 1. С. 23-27.
2. Ворона Л. Особливості періодизації розвитку позашкілля в незалежній Україні (кінець XX – початок XXI ст.). *Актуальні питання гуманітарних наук*. Вип 58, том 1, 2022. С.251-255.

3. Грицай Н. Б. Методика проведення біологічних екскурсій у природу / Н. Б. Грицай. Х. : Основа, 2011. 110 с .
4. Коцун Л.О., Коцун Б.Б. Методика позашкільної роботи з біології та природознавства: методичні рекомендації до практичних робіт для магістрів факультету біології та лісового господарства. Луцьк : Друк ПП Іванюк В.П., 2023 44 с .
5. Модернізація організації освітнього процесу в закладах позашкільної освіти : методичний посібник / [А. Е. Бойко, В. В. Вербицький, А. В. Корнієнко, О. В. Литовченко; за ред. В. В. Мачуського]. Кропивницький : Імекс-ЛТД, 2020. 223 с.
6. Мороз І.В., Грицай Н.Б. Позакласна робота з біології: Навч. посіб. Тернопіль, Навчальна книга : Богдан, 2008. 272 с.
7. Про позашкільну освіту : закон України від 22 червня 2000 р. № 1841-III // Освіта України. – 2000. – 2 серпня (№ 31).
8. Інтеграція змісту позашкільної освіти та позаурочної діяльності в умовах повоєнного відновлення країни: методичний посібник / А. Е. Бойко, В. В. Вербицький, А. В. Корнієнко, О. В. Литовченко, В. В. Мачуський; за ред. О. В. Литовченко. Київ: Генеза, 2025. 132 с

Додаткова

1. Грицай Н.Б. Методика позакласної роботи з біології. Дистанційний курс : навч. посіб. Рівне: Міжнародний економіко-гуманітарний університет імені академіка Степана Дем'янчука, 2010. 164 с.
2. Всеукраїнський науково-педагогічний журнал "Освітній фактор" https://nenc.gov.ua/?page_id=39925
3. МОН України. Організація інклюзивного навчання в закладах позашкільної освіти. URL: https://mon.gov.ua/osvita-2/pozashkilna-osvita/organizatsiya-inklyuzivnogo-navchannya-v-zakladakhpozashkilnoi-osviti
4. Довідка за результатами моніторингового дослідження щодо забезпечення доступу до якісної позашкільної освіти (24.04-05.05.2023). URL: Мережа закладів позашкільної освіти скорочується - результати дослідження - Державна служба якості освіти України (sqe.gov.ua)
5. Литовченко О.В. Освітні втрати і рішення: особливості у позашкільній освіті. Зростаюча особистість у смислоціннісних обрисах: матеріали Міжнародної науково-практичної конференції (м. Київ, 23 листопада 2023 р.). Івано-Франківськ : «НАЇР», 2023. С.141-144. URL: https://ipv.org.ua/wp-content/uploads/2023/12/Zbirnyk-materialiv-konf.-23.11.2023.pdf
6. Цілі сталого розвитку та Україна. URL: https://www.kmu.gov.ua/diyalnist/cili-stalogorozvitku-ta-ukrayina